

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (ZVrt-H)

BESEDILO ČLENOV:

1. člen

V Zakonu o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 61/10-ZUPJS, 94/10-ZIU, 40/11-ZUPJS-A, 14/15-ZUUJFO, 55/17, 49/20-ZIUZEOP, 175/20-ZIUOPDVE in 18/21) se v 10. členu doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Če se število otrok na območju občine zmanjšuje, kar ima za posledico, da javni vrtec v skladu z normativi in standardi oblikuje manjše število oddelkov, kot v predhodnem letu, občina koncesije ne razpiše.«.

2. člen

Za 10.č členom se doda nov 10.d člen, ki se glasi:

»10.d člen
(zagotavljanje vključevanja otrok iz romskih naselij v vrtec)

Občina, na območju katere se nahaja evidentirano romsko naselje, spremlja in spodbuja vključenost predšolskih otrok iz romskih naselij v vrtec. Občina na podlagi podatkov o številu predšolskih otrok, ki živijo v romskih naseljih, za vsako posamezno šolsko leto določi vrtec, ki za otroke, ki bodo do konca koledarskega leta dopolnili starost 5 let in na dan 30. aprila tekočega leta niso vključeni v vrtec, organizira v naslednjem šolskem letu krajši program v obsegu 240 ur letno.

Pristojna služba občine v romskih naseljih izvaja vse aktivnosti, da starši vključijo predšolske otroke v vrtec. Če starši otroka, ki bo do konca koledarskega leta dopolnil starost 5 let, do 30. septembra ne vpišejo v nobenega od programov vrtca, pristojna služba občine o tem obvesti pristojni center za socialno delo.

3. člen

Za 14. členom se doda nov 14.a člen, ki se glasi:

»14.a člen
(krajši programi za predšolske otroke v obsegu 240 ur)

Javni vrtec lahko organizira za otroke, ki bodo do konca koledarskega leta dopolnili starost 5 let in niso vključeni v vrtec, krajši program v obsegu 240 ur letno, namenjen otrokom, ki bodo v skladu z zakonom, ki ureja osnovnošolsko izobraževanje, v naslednjem šolskem letu začeli obiskovati šolo. Program se financira iz državnega proračuna in je za starše brezplačen.«

4. člen

V drugem odstavku 17. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo: »razen v izjemnih primerih, ki jih določa podzakonski predpis iz tega člena«.

5. člen

V 20. členu se za dosedanjim osmim odstavkom doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Če se zaradi nasilja v družini eden od staršev z otrokom odseli, lahko otroka vpiše v vrtec oziroma izpiše iz vrtca starš brez soglasja starša, ki je povzročitelj nasilja. V tem primeru vrtec vpiše oziroma izpiše otroka na podlagi predložitve pisne izjave, ki izkazuje okoliščine nasilja v družini in ki jo izda institucija, ki je seznanjena in obravnava družino.«

6. člen

Za 20.f členom se doda nov 20.g člen, ki se glasi:

»20.g člen
(vključitev otroka v vrtec na podlagi mnenja centra za socialno delo)

Center za socialno delo v postopku obravnave družine v skladu s predpisi, ki urejajo socialno varnost oziroma položaj družine, lahko izda mnenje, naj starši otroka, ki bo v naslednjem šolskem letu dopolnil starost 6 let, vključijo v vrtec.

Otroka, za katerega je center za socialno delo izdal mnenje o vključitvi v vrtec, starši v roku, ki ga določa mnenje, vključijo otroka v vrtec, v katerem je organiziran krajši program v obsegu 240 ur letno. Če starši otroka ne vpišejo v vrtec oziroma ga vpišejo, vendar otrok vrtca ne obiskuje, vrtec o tem obvesti center za socialno delo.

Vključitev otroka v vrtec v skladu s tem členom je za starše brezplačna.

7. člen

V drugem odstavku 21. člena se doda novi drugi stavek, ki se glasi:

»Z letnim delovnim načrtom se določi tudi sprememba organizacije dela oddelkov in enot v času šolskih počitnic ter morebitno zaprtje posameznih enot in določitev dežurnih enot, izvajanje obogatitvenih in dodatnih dejavnosti, izvajanje dejavnosti za otroke, ki niso vključeni v vrtec, načrt za zagotavljanje varnega in spodbudnega vzgojnega okolja, ukrepi za zagotavljanje varnega in spodbudnega vzgojnega okolja ter usposabljanje zaposlenih za zagotavljanje varnega in spodbudnega vzgojnega okolja.«

8. člen

Za 21. členom se dodata nova 21.a in 21.b člen, ki se glasita:

»21.a člen

(delovanje vrtcev ob naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah)

O delovanju vrtcev v okoliščinah preprečevanja in blažitve posledic naravnih in drugih nesreč v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter v času razglašene izredne razmere odloča minister, pristojen za predšolsko vzgojo.

Če okoliščine iz prejšnjega odstavka trajajo do največ tri dni, o zaprtju vrtca odloča ravnatelj.

21.b člen

(hišni red)

Vrtec s hišnim redom določi območje vrtca in površine, ki sodijo v prostor vrtca, poslovni čas in uradne ure, uporabo prostora vrtca in organizacijo nadzora, ukrepe za zagotavljanje varnosti, vzdrževanje reda in čistoče ter drugo.«.

9. člen

V prvem odstavku 29. člena se za peto alinejo dodata novi šesta in sedma alineja, ki se glasita:

»- stroške dela za zaposlene na delovnem mestu romski pomočnik in na delovnem mestu vzgojiteljev v prilagojenem programu, k sistemizaciji katerih je dalo soglasje ministrstvo, pristojno za predšolsko vzgojo in
- sredstva za izplačilo nagrade dijakom in sredstva za malico dijakom za čas praktičnega usposabljanja z delom v okviru izobraževalnega programa.«

10. člen

V drugem odstavku 30. člena se doda novi drugi stavek, ki se glasi:

»Če je otrok vključen v oddelek prilagojenega programa v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami, je osnova za plačilo staršev povprečna cena programa za druge enako stare otroke, ki velja za območje Republike Slovenije na dan 1. septembra tekočega leta in jo objavi ministrstvo, pristojno za predšolsko vzgojo.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Staršem, ki imajo v vrtec vključena dva otroka, se z naslednjim dnem po izpisu starejšega otroka iz vrtca, plačilo vrtca za mlajšega otroka obračuna v višini znižanega plačila vrtca, ki jim je določeno z odločbo pristojnega centra za socialno delo in ki je veljala na dan izpisa starejšega otroka iz vrtca.«.

11. člen

V 32. členu se tretji stavek četrtega odstavka spremeni tako, da se glasi:

»Starši so oproščeni plačila za vrtec tudi za tretjega in vsakega nadaljnjega otroka iz iste družine, če se ta otroka pri njih upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja po določbah zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev in ne glede na to, ali je v vrtec vključen hkrati s svojim sorojencem.«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na oprostitev plačila staršev za vrtec v skladu s prvim in četrtem odstavkom tega člena, vrtec staršem lahko obračuna posamezne stroške za dneve, ko starši vrtcu v skladu s pravili niso sporočili oziroma najavili odsotnosti otroka in je imel vrtec zaradi tega nepotrebne izdatke z zagotovitvijo kadra ter za nabavljena živila. Občina ustanoviteljica vrtca sprejme akt, s katerim določi višino posameznih izdatkov, ki se kot upravičeni stroški zaračunajo staršem.«.

12. člen

34. člen se spremeni tako, da se glasi:

»34. člen (financiranje zasebnega vrtca na podlagi koncesije)

Zasebnemu vrtcu, ki je vpisan v razvid izvajalcev javno veljavnih programov pri ministrstvu, pristojnem za predšolsko vzgojo, pripadajo javna sredstva na podlagi koncesije, ki jo podeli občina, v kateri ima zasebni vrtec sedež oziroma ima sedež njegova enota. Za podelitev koncesije se uporabljajo določbe zakona, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja, razen če ta zakon ne določa drugače.

Občina, ki je zasebnemu vrtcu podelila koncesijo, določi ceno programa zasebnega vrtca v skladu s 30. členom zakona. Če občina sprejme nižjo ceno od predlagane ali enotno ceno za enake programe, ki je nižja od predlagane cene zasebnega vrtca in velja za vse javne vrtce in zasebne vrtce s koncesijo, je zasebnemu vrtcu dolžna zagotavljati sredstva v višini razlike do predlagane cene. Občina koncedentka zagotavlja zasebnemu vrtcu tudi vse stroške, ki se v skladu z metodologijo iz šestega odstavka 28. člena zakona ne upoštevajo pri izračunu cene programa.

Koncesija se lahko podeli tudi zasebnemu vrtcu, ki izvaja program po posebnih pedagoških načelih, kot je to določeno v četrtem odstavku 13. člena tega zakona in zasebnemu vrtcu, ki izvaja svoj program za predšolske otroke in h kateremu si je vrtec pridobil pozitivno mnenje Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanja o ustreznosti programa.

Koncesija se zasebnemu vrtcu podeli za obdobje, ki ne sme biti krajše od 10 let.«.

13. člen

Prva alineja prvega odstavka 38. člena se spremeni tako, da se glasi:

»- sredstva za raziskovalno in eksperimentalno dejavnost, strokovno izobraževanje strokovnih delavcev in sredstva za informacijsko komunikacijsko tehnologijo v skladu s proračunskimi možnostmi,«

14. člen

V tretjem odstavku 40. člena se za besedilom: »s posebnimi potrebami,« doda besedilo: »in vzgojitelj za zgodnjo obravnavo,«.

15. člen

V 41. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Delovna obveznost vzgojitelja za zgodnjo obravnavo obsega načrtovanje, pripravo in izvajanje dodatne strokovne pomoči, odkrivanje rizičnih dejavnikov pri otrocih in preventivno delo z njimi, delo s starši ter povezovanje z zunanjimi inštitucijami, vključevanje v dejavnosti strokovne skupine vrtca in sodelovanje pri organizaciji življenja in dela v vrtcu.«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek, postaneta nov tretji in četrti odstavek.

Novi četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»V okviru z zakonom in kolektivno pogodbo določenega polnega tedenskega delovnega časa, delo vzgojitelja, vzgojitelja v prilagojenem programu in vzgojitelja predšolskih otrok za zgodnjo obravnavo z otroki obsega 30 ur, delo vzgojitelja predšolskih otrok - pomočnika vzgojitelja pa 35 ur tedensko.«.

16. člen

Za 46.a členom se dodajo novi 46.b, 46.c in 46.d člени, ki se glasijo:

»46.b člen
(zbirke podatkov, ki jih vodijo občine)

Za potrebe izvajanja nalog občin na področju predšolske vzgoje, ki jih določajo zakoni in področni predpisi, občina ustanoviteljica vrtca oziroma koncedentka vodi naslednje evidence:

- Evidenca otrok, vključenih v vrtce;
- Evidenca predšolskih otrok, ki niso vključeni v vrtec.

46.c člen
(evidenca otrok, vključenih v vrtec)

Evidenca otrok, vključenih v vrtec vsebuje naslednje podatke:

- Ime in priimek otroka in staršev;
- EMŠO otroka in staršev;
- Stalno oziroma začasno prebivališče (ulica, hiška številka, kraj, poštna številka, občina, država);
- Ime in naslov vrtca;
- Starostno obdobje in oddelek, v katerega je otrok vključen;
- Datum vključitve otroka v vrtec;

- Podatek o upravičenosti do znižanega plačila vrtca (številka in datum veljavne odločbe centra za socialno delo, obdobje upravičenosti pravice do znižanega plačila vrtca, uvrstitev v dohodkovni razred in odstotek znižanega plačila za vrtec);
- Datum izpisa otroka iz vrtca.

Občina pridobi osebne podatke iz prejšnjega odstavka od javnega vrtca, katera ustanoviteljica je in zasebnega vrtca, ki mu je podelila koncesijo, tako da ji vrtec posreduje podatke iz Centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja, ki jo ima vrtec vzpostavljeno na podlagi zakona, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja oziroma občini zagotovi dostop do vpogleda v Centralno evidenco udeležencev vzgoje in izobraževanja.

Podatki iz tega člena se zbirajo z namenom, da lahko občina javnemu vrtcu ali zasebnemu vrtcu s koncesijo zagotovi pravočasna in pravilna izplačila sredstev iz občinskega proračuna za namene, določene s tem zakonom.

46.d člen (evidenca predšolskih otrok, ki niso vključeni v vrtec)

Občina vodi evidenco predšolskih otrok, ki prebivajo na njenem območju in niso vključeni v vrtec, za otroke, ki bodo v tekočem koledarskem letu dopolnili starost 5 let in na dan 30. aprila v šolskem letu pred šolskim letom obveznega vstopa v osnovno šolo niso vključeni v vrtec.

Evidenca izkazuje stanje otrok, ki niso vključeni v vrtec, na dan 30. aprila tekočega leta in vsebuje naslednje podatke:

- Osebno ime otroka, rojstni datum, EMŠO in prebivališče otroka;
- Osebno ime staršev, EMŠO in prebivališče staršev;
- Podatek, da se prebivališče otroka nahaja v evidentiranem romskem naselju;
- Podatek, ali je CSD izdal mnenje staršem, da otroka vključijo v vrtec.

Občina pridobi podatke iz prejšnjega odstavka s povezovanjem podatkov iz centralnega registra prebivalstva in podatkov o vključenih otrocih v vrtce na njenem območju iz Centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja, na podlagi EMŠO otroka. Če je na območju občine evidentirano romsko naselje, se za predšolske otroke iz romskega naselja, za katere se ugotovi, da niso vključeni v vrtec, pripravi ločen seznam.

Podatki iz tega člena se zbirajo za namen spodbujanja vključevanja predšolskih otrok v vrtce, zagotavljanja enakega obravnavanja in enakih možnosti za vse predšolske otroke ter še posebej za zagotavljanje zajamčenih posebnih pravic pripadnikov romske skupnosti, ki živijo v evidentiranih romskih naseljih in za izvajanje ukrepov zagotavljanja njihove vključitve v vrtec, ki jih občinam nalagata ta ali drug zakon.

Podatki iz evidence iz tega člena se posredujejo centrom za socialno delo za izvajanje njihovih, z zakonom določenih nalog, vrtcem, ki jih je občina določila, da organizirajo krajše programe za otroke, ki niso vključeni v vrtec in v anonimizirani obliki ministrstvu, pristojnemu za predšolsko vzgojo.

Podatki se vodijo v evidenci do 31. avgusta naslednjega leta, ki sledi letu, v katerem so bili zbrani. Po tem datumu se podatki iz evidence izbrišejo.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

17. člen
(prehodni režim financiranja zasebnih vrtcev)

Zasebni vrtci, ki imajo na dan uveljavitve tega zakona z občinami sklenjene pogodbe na podlagi 36. člena zakona, še naprej pridobivajo sredstva iz občinskih proračunov in državnega proračuna v skladu z do sedaj veljavnim 34. členom zakona.

Določba prejšnjega odstavka se uporablja največ za enako število oddelkov, kot to izhaja iz veljavne odločbe, ki jo je izdalo ministrstvo, pristojno za predšolsko vzgojo, na podlagi petega odstavka 34. člena zakona oziroma za posamezno občino zavezanko največ za število otrok, kot to izhaja iz že sklenjenih pogodb o financiranju zasebnega vrtca na dan uveljavitve tega zakona.

Zasebni vrtci, ki imajo na dan uveljavitve tega zakona podeljeno koncesijo in jim po izteku koncesije občina nove koncesije ne podeli, pridobivajo sredstva iz občinskih proračunov in državnega proračuna v skladu z do sedaj veljavnim 34. členom zakona največ za enako število oddelkov, kot to izhaja iz koncesijske pogodbe.

Zasebni vrtci iz prejšnjega odstavka posredujejo podatke iz 46.c člena zakona občini, na območju katere deluje zasebni vrtec.

18. člen
(uporaba predpisov)

Z dnem začetka uporabe nove šeste alineje 29. člena tega zakona, se za financiranje višjih stroškov delovanja razvojnih oddelkov vrtcev preneha uporabljati četrti odstavek 14. člena Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 41/17).

19. člen
(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, razen določbe 9. člena, ki se začne uporabljati s 1. septembrom 2027.

Obrazložitev:

K 1. členu:

Z opredelitvijo financiranja zasebnih vrtcev na podlagi podeljene koncesije je potrebno za zagotavljanje zadostnega obsega javne službe na območju občine predvideti tudi situacije, ko se število otrok zmanjšuje. V zadnjih letih smo soočeni z upadom števila rojstev, kar se odraža v zmanjšanju števila oddelkov v javnih vrtcev. Sistem, ki določa izvajanje ustanoviteljskih pravic občin do javnih vrtcev temelji na pristojnosti občine, da na podlagi podatkov o številu

vklučenih otrok javnemu vrtcu potrdi vrste in število oddelkov v posameznem šolskem letu ter število vključenih otrok. Če se število otrok v javnem vrtcu zmanjša, potem občina koncesije ne razpiše.

K 2. členu:

Posebna delovna skupina, ki jo je imenovala Vlada Republike Slovenije za pripravo izhodišč glede Romske tematike je pripravila predloge zakonov, s katerimi naslavlja ključne izzive romske skupnosti in vključuje ukrepe na področju izobraževanja, zaposlovanja, urejanja bivalnih razmer ter krepitve sodelovanja med ključnimi deležniki. Predvideni ukrepi stremijo k izboljšanju življenjskih pogojev in enakopravni vključitvi romske skupnosti v družbo. Med izhodišči za pripravo ukrepov na področju predšolske vzgoje je predvideno tudi obvezno vključevanje romskih otrok v vrtec eno leto pred vstopom v šolo.

V Zakon o vrtcih se tako vnaša nova določba, ki zavezuje občine, na območju katerih se nahajajo evidentirana romska naselja, da spremljajo in spodbujajo vključevanje otrok, pripadnikov romske skupnosti, v vrtece. Občina določi, kateri vrtci na njenem območju so dolžni organizirati krajši program.

Občina na podlagi podatkov iz CRP in podatkov iz aplikacije CEUVIZ pripravi seznam predšolskih otrok, ki niso vključeni v vrtece.

Občina bo v skladu s spremembo Zakona o romski skupnosti zaposlila občinskega koordinatorja za izboljšanje položaja romske skupnosti. Koordinator bo sodeloval s centri za socialno delo, z vzgojno-izobraževalnimi zavodi, Zavodom RS za zaposlovanje ter drugimi državnimi institucijami. Na področju predšolske vzgoje pa bo v skladu z novo določbo 10.d člena Zakona o vrtcih izvajal aktivnosti v romskem naselju za vključitev predšolskih otrok v vrtece ter spremljal stanje v praksi, ali so starši v romskih naseljih upoštevali njegove usmeritve in priporočila, da otroke eno leto pred obveznim vstopom v osnovno šolo, vključijo v vrtec. Če se bo izkazalo, da starši usmeritev romskega občinskega koordinatorja niso upoštevali in otrok do 30. septembra tekočega leta ni vpisan v nobenega od programov vrtca, romski koordinator podatke o otrocih iz seznama, ki niso vključeni v vrtec do tega datuma, posreduje na CSD. CSD začne postopek ugotavljanja ogroženosti otroka v družini in lahko izda mnenje, da starši vpišejo otroka v vrtec (20.g člen).

K 3. členu:

V zakon se vnaša nova določba 14.a člena, s katerim se opredeli posebna vrsta krajšega programa v obsegu 240 ur, ki je namenjena otrokom, starim pet let, ki leto pred vstopom v osnovno šolo še niso vključeni v vrtec. Ta program je sicer prinesla že novela Zakona o vrtcih (ZVrt-G; Uradni list RS, št. 55/17).

K 4. členu:

Predlog zakona še naprej ohranja pristojnost občine, da glede na položaj in razmere, lahko poveča število otrok v oddelkih za največ dva otroke. Določbi se očita, da je v praksi odločanje občin o povečanem številu otrok v oddelkih postalo pravilo, saj občine povečujejo število otrok v oddelkih, ne glede na to, da se dejansko število otrok v vrtcih zaradi nižje rodnosti zmanjšuje. Stroka tudi opozarja, da povečan normativ otežuje kakovostno izvajanje Kurikuluma v vrtcih, še posebej izrazito ob številnih družbenih spremembah, ki se odražajo v popolnoma drugačni strukturi otrok, kot je bilo to pred desetletjem.

Dejstvo je, da se v nekaterih okoljih še vedno soočajo s pomanjkanjem prostih mest v vrtcih in imajo vrtci kljub povečanemu normativu števila otrok v oddelkih čakalne seznane, kar pomeni, da starši otrok ne morejo vključiti v vrtec takoj, ko se jim izteče starševski dopust. V takšnih primerih bi se problematika prostih mest v vrtcih še bolj zaostрила.

Drugo dejstvo, ki ga kaže praksa pa je, da se veliko število oddelkov vrtcev nahaja v nenamenskih objektih, ki zagotavljajo zgolj osnovni standard in minimalne tehnične normative ter praviloma ne dosegajo predpisane notranje igralne površine 3 m² na otroka.

V okoljih, kjer se število otrok zmanjšuje, vrtci postopoma opuščajo izvajanje programov v nenamenskih objektih, s tem pa se vzpostavljajo primerni prostorski pogoji za vse otroke.

Iz navedenih razlogov je tako še vedno potrebno ohranjati pristojnost občine, da odloča o povečanju števila otrok v oddelkih za največ dva otroka, pri čemer pa je potrebno upoštevati tudi tiste specifične situacije, v katerih bi povečano število otrok ogrozilo kvalitetno izvajanje programov, kot npr. če bo imel vrtec večji procent vključenih otrok priseljencev, katerih materni jezik ni slovenščina, večji procent otrok s posebnimi potrebami. Izjemne primere bo določil minister s predpisom, ki določa normative za opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje.

K 5. členu:

V skladu z Zakonom o vrtcih otroka vpisujeta in izpisujeta iz vrtca oba starša. Zaradi naraščajočega števila primerov družinskega nasilja, ko se eden od staršev skupaj z otrokom umakne iz skupnega doma npr. v varno hišo ali materinski dom v drugem kraju, otrok ne more biti vključen v nov vrtec, saj se praviloma z izpisom iz vrtca oziroma prepisom v nov vrtec ne strinja starš, ki je povzročitelj nasilja. Takšna situacija ni v korist otroku, ki je že tako prizadet zaradi razmer v družini in je še toliko bolj nujno, da se ga vključi v vrtec. Zato zakon vzpostavlja v teh primerih pravno podlago, da o vpisu in izpisu otroka iz vrtca lahko odloči samo en starš, brez soglasja drugega, ki je povzročitelj nasilja.

K 6. členu:

Določba opredeljuje vključitev otroka v vrtec na podlagi mnenja centra za socialno delo. Center, ki v postopku obravnave družine v skladu s predpisi, ki urejajo socialno varnost oziroma položaj družine, lahko izda mnenje, da starši otroka, ki bo v naslednjem šolskem letu dopolnil starost 6 let, vključijo v vrtec.

Neupoštevanje mnenja CSD ali neredno obiskovanje vrtca pomeni ogrožanje izvajanja otrokove pravice do izobraževanja z vidika zagotavljanja enakih možnosti in priložnosti za učenje, kot jih imajo vrstniki, zato zakon določa, da vrtec o tem, da starši otroka niso vpisali v vrtec oziroma da otrok vrtca ne obiskuje, obvestijo CSD. CSD v postopku obravnave družine ukrepa v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja (180. člen Družinskega zakonika). Določba se v zakon vnaša z namenom, da se pravočasno poskrbi za vključevanje otrok s posebnimi vzgojno izobraževalnimi potrebami v vrtec ter se jim na ta način zagotovi enake možnosti za njihov psiho socialen razvoj. Gre za različne kategorije otrok, ki predstavljajo tim. ranljive skupine, kot npr. Rome in priseljence. Za otroke Rome je značilno, da imajo specifične potrebe, ki izhajajo iz romske kulture in njihovega načina življenja, zato je potrebno romskim otrokom zagotoviti možnost za vključevanje v vrtec ter jih pravočasno opogumiti in podpreti na tistih področjih, na katerih imajo zaradi kulturne in jezikovne različnosti največ težav, vrtec pa jim omogoča pozitivno izkušnjo, da se izkažejo na tistih področjih, na katerih so močni, kot npr. glasba, ples, ročne spretnosti in tudi poznavanje naravnega okolja. Ker spoznanja stroke dokazujejo, da je kakovost družinskega okolja eden prvih in najpomembnejših dejavnikov otrokovega razvoja, je prav visoko kakovosten vrtec pomemben dejavnik zgodnjega razvoja in učenja. Posebej to velja za otroke, ki prihajajo iz manj spodbudnega družinskega okolja, za katere je vrtec kompenzatorni dejavnik v razvoju in učenju. Zgodnja vključenost v kakovosten vrtec lahko v veliki meri nadoknadi pomanjkanje spodbud v družini ter ob vstopu v šolo zmanjša s tem povezane razlike med otroki, npr. v govornih zmožnostih, porajajoči se pismenosti, socialnega razumevanja.

OECD je leta 2007 začel uvajati izraz »otroci z vzgojno-izobraževalnimi potrebami«, ki je krovni izraz za vse otroke, ki potrebujejo dodatne vire ali prilagoditve vzgojno-izobraževalne prakse, s katerimi pridobijo enake priložnosti za učenje, kot vrstniki. V kategorijo otrok z vzgojno-izobraževalnimi potrebami spadajo: otroci s posebnimi potrebami, otroci priseljencev, otroci narodnostnih skupnosti in otroci, ki živijo v nespodbudnem okolju zaradi revščine (Eurydice Slovenije, 2024). Izraz otroci z vzgojno-izobraževalnimi potrebami uporablja v svojih dokumentih tudi Unesco.

Z namenom, da se za otroke iz ranljivih skupin oziroma s posebnimi vzgojno izobraževalnimi potrebami vzpostavi sistem njihove pravočasne vključenosti v vrtec, pri čemer je kot skrajni ukrep predvidena tudi možnost njihove vključitve na podlagi mnenja CSD v vsaj krajši program v trajanju 240 ur letno eno leto pred vstopom v šolo, se v zakon vnaša nova določba 20.g člena.

K 7. členu:

V praksi vrtcev prihaja tudi do različnih situacij, ko vrtci spremenijo organizacijo dela oddelkov in enot v času šolskih počitnic tako, da združujejo oddelke oziroma zaradi manjšega števila otrok posamezne enote celo zaprejo. Možnost prilagoditve organizacije dela vrtca, izvajanja obogatitvenih in dodatnih dejavnosti, se opredeli v letnem delovnem načrtu. V LDN se opredeli tudi načrt za zagotavljanje varnega in spodbudnega vzgojnega okolja, ukrepi za zagotavljanje le-tega ter usposabljanje zaposlenih za zagotavljanje varnega in spodbudnega vzgojnega okolja.

K 8. členu:

V zakon se dodaja pravna podlaga, ki določa, da minister, pristojen za predšolsko vzgojo, odloča o delovanju vrtcev ob naravnih in drugih nesrečah ter v času razglašanih izrednih razmer. V preteklosti, ko je prišlo do izrednih razmer zaradi epidemije koronavirusa ali do elementarnih nesreč, kot npr. poplave v letu 2023, se je kot pomanjkljivost o tem, kdo odloča o delovanju vrtcev v takih razmerah, pokazala odsotnost konkretne pravne podlage.

V zakon se vnaša tudi določba, na podlagi katere bo vrtec določil hišni red.

K 9. členu:

Določba opredeljuje financiranje stroškov dela iz državnega proračuna za zaposlene v vrtcih na delovnem mestu romski pomočnik in na delovnem mestu vzgojitelj v prilagojenem programu.

V določbo se vnaša tudi pravna podlaga, na podlagi katere se bo vrtcem, ki sprejmejo na praktično usposabljanje dijake, ki se izobražujejo po izobraževalnem programu predšolska vzgoja, iz državnega proračuna zagotavljalo sredstva za nagrade dijakom na praksi ter sredstva za njihovo malico, ko so dijaki na praksi v vrtcu.

K 10. členu:

Določba prinaša dve novosti pri plačilih staršev za vrtec. Prva novost je ta, da se vzpostavi podlaga za plačilo staršev tudi v vrtcih, ki delujejo v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. Osnova za plačilo staršev je povprečna cena programa za druge enako stare otroke, ki jo vsako leto objavi ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in velja za celotno šolsko leto. S to rešitvijo se vzpostavlja enak položaj vseh staršev, ki imajo otroke vključene v kateri koli program vrtca in odpravlja sedanja pravna praznina, ko starši, ki so imeli otroke v vrtcih, ki delujejo pri zavodih, katerih ustanovitelj je država, za vrtec niso plačevali, razen v posameznih primerih stroškov prehrane.

Naslednja novost predstavlja ureditev plačila vrtca za mlajšega otroka, ki je vključen v vrtec hkrati s starejšim otrokom, ko se le-ta izpiše iz vrtca in postane mlajši otrok edini otrok iz družine, ki je v vrtcu. Starši plačajo za mlajšega otroka vrtec šele s prvim dnevom, ko jim je izdana nova odločba o višini znižanega plačila za vrtec, čeprav so starejšega otroka izpisali že prej, kar pa ni v skladu z dejanskim stanjem, zato zakon določa, da starši za mlajšega otroka začnejo plačevati vrtec z naslednjim dnevom po izpisu starejšega otroka.

K 11. členu:

V postopkih uveljavljanja pravice do znižanega plačila vrtca se v praksi pojavljajo različna tolmačenja, kateri otroci se upoštevajo in kaj pomeni ista družina. S predlagano dopolnitvijo se navedene pomanjkljivosti odpravljajo oziroma se usklajujejo s prakso.

Predlaga se, da v isto družino sodijo samo osebe, ki se pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev upoštevajo skupaj z vlagateljem: poleg njegovega zakonca oziroma zunajzakonskega partnerja tudi otroci in pastorki, ki so jih vlagatelj ali njegov zakonec oziroma zunajzakonski partner dolžni preživljati po zakonu. Če se starši, skladno s predpisi, ki urejajo zakonsko zvezo in družinska razmerja, sporazumejo, da imajo oziroma obdržijo varstvo in vzgojo otroka, se otrok pri ugotavljanju materialnega položaja upošteva pri tistem izmed staršev, kot se sporazumejo starši, če se starši o tem ne sporazumejo, pa se otrok upošteva pri tistem izmed staršev, pri katerem ima prijavljeno stalno prebivališče.

Do brezplačnega vrtca je v skladu z veljavno zakonodajo oproščena skoraj tretjina vključenih otrok. Ne glede na gmotni položaj staršev imajo drugi otroci iz iste družine, ki so hkrati vključeni v vrtec in tretji otroci iz iste družine vrtec popolnoma brezplačen, ne plačajo niti stroškov prehrane. Vrtci opažajo, da starši, ki imajo vrtec brezplačen, ne upoštevajo prošenj vrtca, da v primeru predvidene odsotnosti otroka (npr. počitnice, dopust, itd.) to sporočijo vrtcu. Vrtec se namreč lahko v naprej prilagodi glede na pričakovano število otrok, tako glede same organizacije dela, kot tudi glede nabave potrebne količine živil za pripravo obrokov. S tem, ko starši opuščajo sporočanje odsotnosti otrok iz vrtca, vrtcu nastaja nepotrebna škoda z viški hrane in z nepotrebno prisotnostjo zaposlenih, ki bi sicer lahko koristili letni dopust. Zato zakon prinaša pravno podlago, ki omogoča, da vrtci skupaj z občinami ustanoviteljicami sprejmejo ustrezne sklepe, ki bodo omogočali, da tudi staršem, ki imajo vrtec brezplačen, v takšnih primerih zaračunajo posamezne stroške.

K 12. členu:

Veljavna ureditev določa dva modela financiranja zasebnih vrtcev, in sicer na podlagi koncesije, ki jo podeli občina (členi od 73 do 77 Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja) ter na podlagi 34. člena Zakona o vrtcih, ki opredeljuje pogoje, z izpolnitvijo katerih zasebni vrtec pridobi pravico do financiranja iz občinskih proračunov v višini 85 % sredstev na vključenega otroka, ki bi jih sicer občina zagotavljala otroku, če bi bil vključen v javni vrtec.

V zadnjih letih, ko se je začel trend zmanjševanja števila rojstev in posledično manjše generacije predšolskih otrok prihaja v praksi do situacije, ko je število prostih mest v javnih vrtcih dovolj, hkrati pa občine financirajo tudi otroke, vključene v zasebne vrtce. Veljavni sistem tako sproža pomisleke o ustreznosti ureditve, saj občina nima nobene pristojnosti pri odločanju o financiranju zasebnega vrtca, ko gre za financiranje po 34. členu Zakona o vrtcih. Takšen položaj občin je v popolnem nasprotju z lokalno samoupravo, ki določa izvirne pristojnosti občin.

Tako se predlaga, da se določba sedanjega 34. člena spremeni tako, da se vzpostavi le en model za financiranje zasebnega vrtca, to je podelitev koncesije. Rešitev tako vnaša v sistem

pristojnost občine, da sama odloči, glede na svoje potrebe po zagotovitvi zadostnega števila prostih mest v vrtcih, da zasebnemu vrtcu podeli koncesijo.

Nova določba omogoča podelitev koncesije tudi za programe po posebnih pedagoških načelih ter lasten program, ki ga določi ustanovitelj zasebnega vrtca. Določeno je tudi obdobje podelitve koncesije, ki ne sme biti krajše od desetih let. Ker se v praksi ugotavlja, da zasebni vrtci, ki imajo koncesijo s strani koncedentov prejemajo različen obseg sredstev, tako nova določba opredeljuje, da je občina dolžna zagotavljati zasebnemu vrtcu s koncesijo sredstva v enakem obsegu, kot javnemu vrtcu; torej v primeru, če sprejme nižjo ceno, kot jo je predlagal zasebni vrtec, je občina dolžna zasebnemu vrtcu zagotavljati tudi sredstva v višini razlike do predlagane cene, prav tako pa tudi vse stroške, ki so v skladu z metodologijo, ki jo je sprejel minister na podlagi šestega odstavka 28. člena zakona (Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen programov v vrtcih, ki izvajajo javno službo) ne upoštevajo pri izračunu cene programa.

K 13. členu:

Določba predstavlja pravno podlago, ki bo omogočala, da bodo vrtci iz državnega proračuna lahko pridobivali v skladu s proračunskimi zmožnostmi sredstva za raziskovalno in eksperimentalno dejavnost, strokovno izobraževanje strokovnih delavcev, predvsem pa sredstva za informacijsko komunikacijsko tehnologijo.

K 14. členu:

Določba 40. člena določa izobrazbene pogoje, ki jih morajo izpolnjevati vzgojitelji za izvajanje programov za predšolske otroke. Z določitvijo novega strokovnega delavca, to je vzgojitelj predšolskih otrok za zgodnjo obravnavo, je treba zakon v tej določbi dopolniti tudi z opredelitvijo izobrazbenih pogojev, ki jih mora izpolnjevati v enakem obsegu, kot to že sedaj zakon določa za vzgojitelja, ki izvaja prilagojeni program za predšolske otroke s posebnimi potrebami.

K 15. členu:

Z določbo se opredeljuje delovna obveznost vzgojitelja predšolskih otrok za zgodnjo obravnavo, tako po vsebini, kot tudi z vidika neposrednega dela z otroki, ki predstavlja izvajanje dodatne strokovne pomoči otrokom ter preventivno delo z otroki z rizičnimi dejavniki.

K 16. členu:

Zakon se dopolnjuje z določbami, ki opredeljujejo zbirke podatkov, ki jih vodijo občine. Za potrebe izvajanja nalog in pristojnosti občin na področju predšolske vzgoje, ki predstavlja predvsem pravice in dolžnosti občin, kot ustanoviteljice javnih vrtcev je potrebno zagotoviti, da vsaka občina razpolaga s točnim podatkom o otrocih, ki so vključeni v vrtce na njenem območju ter o otrocih, ki niso vključeni v vrtec.

Občina na podlagi podatkov iz CRP in podatkov iz aplikacije CEUVIZ vzpostavi evidenco predšolskih otrok, ki niso vključeni v vrtce in vsebuje podatke, ki jih določa nova določba.

K 17. členu:

Določba se povezuje z 12. členom, ki v zakon vnaša samo en model financiranja zasebnega vrtca, to je na podlagi koncesije. Posebna prehodna določba določa, da zasebni vrtci, ki se na dan uveljavitve zakona financirajo na podlagi 34. člena Zakona o vrtcih, po tej določbi financirajo še naprej, prav tako pa pridobijo pravico do financiranja po 34. členu koncesijski vrtec, ki mu občina koncesije več ne podeli.

Občine se seveda lahko odločijo glede na potrebe po zagotavljanju zadostnega števila prostih mest v javni mreži, da vrtcem podelijo koncesijo.

K 18. členu:

Ker se z zakonom prenaša financiranje delovnih mest vzgojiteljev v prilagojenih programih iz občinskega na državni proračun, se z začetkom tega financiranja preneha financirati višje stroške delovanja razvojnih oddelkov vrtcev, kot to določa četrti odstavek 14. člena Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami.

K 19. členu:

Določba določa običajni rok za uveljavitev zakona.